Nr. 13 Koźmin, środa dnia 14 lutego 1923 r. Rok 36

ORĘDOWNIK URZĘDOWY

POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Przedpłata: miesięcznie 450 mkp. | Wychodzi w środy i soboty. | Ogłoszenia: mm 1-łam. 40 mkp.

Dział urzędowy

Nr. 59. Ministerstwo Skarbu z dnia 1 lutego wypuściło Bilety Skarbowe IV Serji na ogólną sumę 200 miljardów w odcinkach jednak tylko po mk. 50 000,— 100 000,— i 500 000,—, które są oprocentowane jak poprzednie serje na 5%. Bilety IV. Serji są z terminem pł. 1 stycznia 1924 r., obejmują zatem okres 11 miesięczny i są wykupywane i przyjmowane przy wpłatach przez Centralną Kasę Państwową. Kasy Skarbowe oraz Oddziały P. K. K. P. po kursie dziennym bez pobierania jakichkolwiek opłat.

Banki Akcyjne, banki Ludowe oraz Kasy Oszczędnościowe i Komunalne naszego okręgu oddawna posługują się biletami skarbowemi przy wpłatach i wypłatach, zatem i najszerszy ogół, choćby ze względu na cele Ministerstwa Skarbu zmniejszenia obiegu banknotów, pomijając już ich dogodność, a przez to popularność, winien w najszerszym rozmiarze posługiwać się Biletami Skarbowemi tej nowej IV. emisji.

Dyrekcja Oddziału Polskiej Kralowej Kasy Pożyczkowej w Ostrowie.

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.

— L. dz. 613/23 St. I. —

Koźmin, dnia 8 lutego 1923 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 60. **Obwieszczenie!**

Wyjazd górników z powiatu Koźmińskiego do prac w kopalniach francuskich nastąpi **w sobotę dnia 17 lutego 1923 r. o godz. 5-tej rano z Koźmina** do Poznania.

Robotnicy do kopalń **nie mogą** być do powyższego transportu przyjęci, lecz dopiero w przyszłym miesiącu.

Reflektujący na wyjazd górnicy winni się stawić **w piątek, dnia 16 lutego br. pomiędzy godz. 2 a 4-tą po południu ze swymi papierami** w Państw. Urzędzie Pośredn. Pracy w Koźminie w celu wciągnięcia ich na wspólną listę i t. p.

Do wyjazdu potrzebne jest zaświadczenie z Powiatowej Komendy Uzupełnień w Gostyniu, wykaz osobisty z fotografją i zaświadczenie od najbliższej władzy potwierdzające zgodność na wyjazd.

Zgłoszenia przyjmuje codziennie.

Państw. Urząd Pośred. Pracy

Koźmin, dnia 9 lutego 1923 r.

Starosta w z. Andrzejczak.

Starszy Sekretarz powiatowy

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 61. PP. Nauczyciele, roczniki 1882—1902 należący do rezerwy, obrony krajowej lub posp. ruszenia, podadzą mi **odwrotnie** na karcie pocztowej rodzaj ich służby: czy piechota, jazda, artylerja, aeronaut., łączności, kolejowa, samochod., taborowa, administr., marynarka itd.

Koźmin, dnia 11 lutego 1923 r.

Inspektor szkolny.

Chojecki.

Nr. 62. Dnia 7-go lutego br. przybłąkał się siwy koń. Właściciel zgłosi się w Komisarjacie obwodowym w Koźminie.

Koźmin dnia 10 lutego 1923 r.

Komisarz Obwodowy.

Dykczak.

Dział nieurzędowy

Straszne skutki przerwania brzegu Brynicy

W sobotę dnia 3 b. m. rano wezbrała Brynica, przerwała w odległości około 800 m. na południe od kopalni Saturn swój zachodny brzeg i szerokim strumieniem płynęła w kierunku zachodnim ku kopalni Knoff (oddział kopalni Laurahütte-Grube). Pomiędzy Brynicą a kopalnią Knoff znajduje się szyb Szakay II, przez który wlała się do kopalni Knoff około godziny 5 po poł. Przed godz. 10 wieczorem kopalnia Knoff, w której najniższy poziom leży w głębokości 222 m, była zalana aż do 70 m. poniżej wchodowego. Około godz. 2 i pół nad ranem w dniu 4 b. m. woda dostała się z kopalni Knoff do kopalni Fanny, przez nią mniej więcej o tej samej porze do kopalni Ficinus (II. oddział kopalni Laurahütte-Grube). Tegoż dnia po południu dostała się woda do kopalni Richterschacht. Zagrożone są również 3 inne kopalnie. Załoga zawczasu zaalarmowana wyjechała z kopalni Knoff z wyjątkiem 2 maszynistów, którzy stracili życie. Akcję ratunkową rozpoczęły kopalnie zaalarmowane w miejscu przerwania brzegów za pomocą sypania tamy przed szybem Szakay, gdy się to jednak nie udało towarzystwo Vereinigte Königs, und Laurhütte przeniosło również swoją akcję ratunkową w samem miejscu przerwania brzegu nad Brynicą. Pomagał również oddział saperów i inżynierów, stacjonowany w Katowicach. Celem akcji ratunkowej jest zamknięcie przerwanego brzegu rzeki Brynicy. Brzeg jej został przerwany na szerokości 30 m. którą przepływa około 1 000 m. sześciennych wody na minutę. Do niedzieli

4 b. m. wieczorem około godz. 5 zdołano przerwę zmniejszyć do szerokości około 8 m. Akcja ratunkowa trwa nadal bez przerwy bardzo intenzywnie. Produkcja górnicza zatopionych kopalń Knoff, Ficinus i Fanny wynosiła 55 000 tonn ilość robotników 3 800. Produkcja miesięczna kopalni Richterschacht wynosi 75 000 tonn, ilość robotników około 4 500.

Taryfa pocztowa od 15 lutego 1923 roku

	Listy zwykłe	Pocztówki	Druki zwykłe do wagi 50 g 100 g 250 g 500 g 1 kg	Próbki towarowe i przesyłki mieszane 250 g 500 g 1 kg	Przekazy pocztowe	Listy wartościowe do 500 000 mk.	Polecenie	Paczki do wagi kg. mk.	Telegramy	Rozmowy telefoniczne
W kraju	a) obrót miejscowy do wagi 250 gr. 300,— mk. b) obrót zamiejscowy do wagi 20 gr. 300,— mk. do wagi 250 gr. 600,— mk. urzęd. ponad 20 gr. do 2000 gr. 600 mk.	mk. 150	marek 50 | 100 | 250 | 400 | 600 urzęd. ponad 1 kg do 2 kg 600 mk. Papiery handlowe: (także manuskrypty bez korekty) do wagi 250 g | 500 g | 1 kg. marek 300 | 400 | 600	marek 300 | 400 | 1000	a) należytość od każdego przekazu 200 mk. b) od każdych 10000 mk. dalsze 50 mk. najwyż. dopuszcz. kwota przekazu 500 000,— mk.	a) należytość za list zwykły do 20 gr. 300 mk. zwykły do 250 gr. 600 mk. b) polecenie 300 mk. c) od dekl. wartości za każde 10000 mk. lub części tychże 50,— mk	mk. 300	1 — 500 5 — 2 500 10 — 5 000 15 — 7 500 20 — 10 000 Wartościowe oprócz powyższego a) za każde 10 000 = 50 mk. b) przy paczkach ponad 50 000 dodatkowa należytość 2000 mk.	opłata od wyrazu 250 mk. najmniej jednak 2500 mk. blankiet telegramu 50 mk.	miejscowe 500 międzymiastowe do 25 km 1200 do 50 km. 2400 do 100 km. 3600 za każde dalsze 100 km. 1800
Za granicę	do 20 gr. 500 mk. za każde dalsze 20 gr. 250 mk. Waga listów do 2 kg	300 mk.	druki zwykłe do wagi 2 kg. za każde 50 gr. 100 mk. papiery handlowe do wagi 2 kg. za każde 50 gramów 100 marek, najmniej jednak 500,— mk.	do wagi 500 gr. za każde 50 gr. 100 mk. najmniej jednak 200 mk.			500 mk.			

Ruch w Towarzystwach

K o m u n i k a t:

Członkom „Stowarzyszenia Urzędników Państwowych, Komunalnych i Samorządowych na powiat Koźmiński — T. z. w Koźminie" podajemy w ślad za naszem komunikatem w „Orędowniku" nr. 7. do łask. wiadomości, że walne zebranie naszego Stowarzyszenia w dniu 18 lutego br. się nie odbędzie, ponieważ na dzień ten jest zapowiedziany Zjazd Delegatów Stowarzyszeń Urzędników w Krakowie, na który również nasz sekretarz Stowarzyszenia jako delegat się udaje. Ze względu na to, że dnia 25 lutego 1923 odbywa się w Poznaniu Zjazd Delegatów Spółdzielni Urzędniczych, należących do „Zespółu", na który tak że nasz sekretarz Stowarzyszenia jako Delegat Spółdzielni w Koźminie się udaję, odbyć się może walne zebranie Stowarzyszenia dopiero w niedzielę, dnia 4 marca br.

Bliższe szczegóły i porządek obrad zakomunikujemy jeszcze w „Orędowniku".

Zastępca przewodniczącego — Sekretarz
Nowakowski — Andrzejczak
Burmistrz — Starszy sekretarz powiatowy

Ofiary i podziękowania.

Pan Pierzchała z Białegodworu ofiarował Towarzystwu św. Wincentego à Paulo na chleb dla ubogich trzy centnary żyta, za które Towarzystwo i ubodzy składają serdeczne Bóg zapłać. Prosimy także ażeby się więcej takich Panów ofiarodawców znalazło aby w tem krytycznem czasie niejednemu biednemu łzę otarli.

Zarząd.

Wiadomości pozamiejscowe

Miljonówka.

Warszawa, 10. 2. W dzisiejszem ciągnieniu miljonówka wylosowano nr. 4.548.018, sprzedany w Łodzi.

Środa. (Głupich nie sieją..) Trafności tego przysłowia doświadczyła na sobie i to bardzo dotkliwie, pewna wdowa po gospodarzu w Szlachcinie pod Środą W połowie grudnia zjawił się u niej nieznany mężczyzna, który podał się za woźnego sądowego Grabowskiego z Ostrowa, z zapewnieniem, że syn jej, odsiadujący jakąś karę w więzieniu ostrowskiem, może być zwolniony z więzienia za złożeniem kaucji 200 tys. mk. Ponieważ przybysz występował z wielką pewnością siebie, łatwowierna kobieta wręczyła mu w dobrej wierze żądaną kwotę, nadto 6000 mk. na koszty podróży. Tydzień później rzekomy wysłannik pojawił się znowy i pod pozorem zwrotu otrzymanych pieniędzy oświadczył, iż kwota ta jest niewystarczającą. Łatwowierna poczęła się wymawiać, że nie ma więcej pieniędzy, wtedy wmięszała się w rozmowę jej córka i za jej pośrednictwem oddała ona przybyłemu niemal cały zasób gotówki, a mianowicie 98 dolarów, 200 franków i 170 tys. mkp. w dodatku do już wręczonych mu poprzednio 200 tys. Krótko przed świętami przy-

jechał poraz trzeci i podając się za kawalera, oświadczył się o rękę córki. Nieznany osobnik zrobił na naiwne kobiety widocznie dobre wrażenie, bo gościły go przez dwa dni i wyprawiły sute zaręczyny. W końcu oświadczył, że na Gwiazdkę musi wracać do Ostrowa, bo kończy mu się rzekomo urlop. Ponieważ od tej chwili nie dawał o siebie znaku życia, córka a nie doszła młoda panna wybrała się osobiście do Ostrowa, gdzie po długich dochodzeniach miała się ku własnemu zmartwieniu i wielkiemu przerażeniu dowiedzieć, że wraz z matką padła ofiarą pospolitego oszusta. — Policja kryminalna w Ostrowie powiadomiła o zajściu policję poznańską, która wyśledziła ostatecznie szarlatana w osobie niejakiegoś Nowaczyka Piotra, rzekomo kupca, zamieszkałego w Poznaniu. Ustalono jednocześnie, że Nowaczyk jest żonatym.

Rozmaitości

Belweder.

(Dokończenie).

Podczas wybuchu powstania listopadowego (29 listopada) w r. 1830 powstańcy na samprzód napadli na Belweder, aby ująć Konstantego, jednak wielki książę Kostanty uciekł.

Podczas okupacji niemieckiej w Belwederze mieszkał generał Beseler. Po wypędzeniu okupantów przez powstańców w roku 1819, pałac został przeznaczony na siedzibę Naczelnika Państwa, a przyszłego prezydenta i siłą rzeczy stał się środowiskiem życia politycznego Polski.

Oto pokrótce opowiedziane dzieje tej rezydencji, która w dziejach Polski odegrała i odgrywa nieposlednią rolę.

Koszta druku banknotów.

„Przegląd Wiecz." podaje ciekawe zestawienie, ilustrujące koszty wydrukowania jednego banknotu polskiego, zależnie od wysokości sumy, na którą opiewa. Biorąc za podstawę ceny grudniowe materjału, robocizny i kosztów ogólnych, wyrób jednego banknotu 1-markowego kosztuje 160 marek, 5-markowego — 190 mk., 10-markowego — 230 mk , 20-markowego — 265 mk., 100-markowego — 230 marek, 500-markowego — 420 marek, 1000-markowego — 510 mk., 5000-markowego — 565 marek. Okazuje się zatem, że dopiero druk banknotów 500-markowych opłaca się, na drukowaniu zaś banknotów mniejszej wartości skarb państwa ponosi straty.

Ptaki a okręty z naftą.

Od 1-go stycznia zaczęło obowiązywać w Anglji prawo, nakładające wysokie grzywny na okręty, wypompowujące zawartość zbiorników z ropą naftową w zatokach morskich i rzekach, nie zaś w przystaniach w tym celu urządzonych. Powodem ustanowienia tego prawa było nietylko zanieczyszczanie ropą wody morskiej i rzecznej u wybrzeży do tego stopnia, że w niektórych angielskich kąpielach morskich nie było można się kąpać, ale i szkody, wyrządzone wśród ryb i ptactwa wodnego. Ryby zdychają, powłoka bowiem ropy naftowej, rozpościerająca się na powierzchni morza, uniemożliwia im oddychanie, ptactwo zaś, pływające po takiej wodzie, ulega sklejeniu piór przez lepką ropę do tego stopnia, że nie może latać i wystawione jest na śmierć pewną. Jak donosi przyrodnik angielski M. Duncan, ptactwo wymiera z tego powodu u wybrzeży Anglji całemi tysiącami. Na wybrzeżach znaleźć można nieraz całe stosy ptactwa wodnego najróżnorodniejszych gatunków, wyrzuconego przez fale morskie, a zdechłego jedynie dlatego, że całe ich opierzenie sklejone było ropą naftową.

Przysłowie na luty.

Czasem luty się zlituje, że człek niby wiosnę czuje; lecz niekiedy się tak zżyma, że człek prawie nie wytrzyma. — Czasem luty, ostrokuty, czasem luty same pluty. — Spyta luty: „Maszli budy?" — Na Matkę Boską Gromniczną, lepiej, że wilk wpadnio do owczarni, niż kiedy słońce przez drągi zaświeci. — Gdy na Gromnicę roztaje, rządkie będą urodzaje. — Święty Błażej gardła zagrzej. — Święty Walenty, gdy odmrozi pięty — na wyżywienie sprzedawaj sprzęty. — Święty Walek tych powali, co go patronem nie znali. — W dzień świętej Agaty, jeśli słonko przez okno zajrzy ci do chaty, wiosenka w świat wygląda z za zimowej kraty. — Po świętej Dorocie, schną już chusty na płocie, a jeżeli nie schną, to mrozy człeka jeszcze do chałupy wepchną. O świętej Dorocie, wyschną chusty na płocie. Święty Piotr, gdy się rozgrzeje, prędko wiosna nie przyśpieje! — Jak w święty Maciej ciepło, to się będzie długo wlekło. — Na mięsopusty wielkie rozpusty.

Obwieszczenie!

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dzisiaj pod Nr. 23 przy Spółce: Spółdzielnia Piekarska na powiat Koźmiński, Sp. z o. o. w Koźminie co następuje:

Uchwałą walnych zebrań z dnia 24 sierpnia 1922 r. i z dnia 15 września 1922 r. została Spółdzielnia rozwiązana.

Koźmin, dnia 29 grudnia 1922 r.

Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie!

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dzisiaj pod Nr. 9 przy spółce: Spar u. Darlehnskasse Sp. zap. z nieogr. odpow. w Izbicznie co następuje:

Uchwałą walnego zebrania z dnia 28 grudnia 1922 r. zniesiono statut z dnia 16 maja 1895 r. i jego dodatki i przyjęto statut uzgodniony z Ustawą o Spółdzielniach z dnia 29. 10. 1920 r.

Koźmin, dnia 4 stycznia 1923 r.

Sąd Powiatowy.

W naszym rejestrze kandlowym A. zapisano dzisiaj pod Nr. 26 następującą firmę:

„Gleba“ Dom rolniczo-handlowy w Koźminie, jawna spółka handlowa. Właściciele: kupiec Franciszek Nowakowski w Lesznie, kup. Tadeusz Kowalski w Koźminie i kupiec Leon Gogulski w Koźminie. Do zastępstwa spółki jest upoważniony Franciszek Nowakowski w Lesznie, który udzielił wspólnej prokury Tadeuszowi Kowalskiemu i Leonowi Gogulskiemu obu z Koźmina.

Spółka rozpoczęła swe czynności dnia 1 lutego br.

Koźmin, dnia 6 lutego 1923 r.

Sąd Powiatowy.

Obwieszczenie!

W naszym rejestrze spółkowym zapisano dzisiaj pod Nr. 13 przy spółce: Spar- u. Darlehnskasse Spółka z z nieogr. odp. w Borku co następuje:

Uchwałą walnego zebrania z dnia 23 lipca 1922 r. zniesiono statut z dnia 13 kwietnia 1902 r. i przyjęto statut uzgodniony z Ustawą o Spółdzielniach z dnia 29 października 1920.

Koźmin, dnia 4 stycznia 1923 r.

Sąd Powiatowy.

Proszę uwzględniać firmy ogłaszające w Orędowniku

Nakładem i drukiem Edwarda Kraszewskiego w Koźminie.
Odpowiedzialność: Dział urzędowy Starostwo. Dział nieurzędowy Edward Kraszewski w Koźminie. Telefon 34